

Tanıtım-Eleştiri / Reviews

Hüzünleri Taşım, Sevinçleri Yaşadım: Anılar

Hilmi ÇELİK

İstanbul: Eren Yayıncılık, 2007. 343 s.

ISBN No: 978-975-637-230-2

Book Review: *An autobiography of Hilmi Çelik.* *Of the former director of Library of Turkish Grand National Assembly a remarkable autobiography concerning both the parliamentary affairs of times –and of developing a parliamentary library.*

Kitap

Hilmi Çelik'i ben, Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde öğrenci iken (ve kütüphaneden pek çıkmazken) kütüphanedeki çalışanlardan biri olarak tanıdım. Sonra ise, on-yılda-bir tesadüfen bir yerlerde karşılaşır selamlaşıyoruz. Hilmi Çelik'in birkaç hafta önce piyasaya çıkan "Hüzünleri Taşım, Sevinçleri Yaşadım: Anılar" adlı kitabı hakkında "mutlaka bu derginin mesleği 'kütüphanecilik' olan okurunun dikkatini çekmeliyim" diye düşündüm.

Dergi editörlüklerinde geçen bunca zamanım, bana, kitap tanıtımının nasıl yapılacağını ve nasıl yapılmayacağını öğretti. Bu bağlamda, anı kitabının içeriğini özetlemek doğru olmayacak. Kaldı ki, kitap hem bir halı, hem de bir mozaik gibi... Enstantanelerle anlatılan küçük öyküler düşünün! Bunlar, bir zaman süreci altyapısına çengellenmiş. O zaman sürecinde ise, hepimizin kısmen, yaşlı olanlarımızın tamamen hatırladığı, bir bakıma hem içiçe hem de ayrıık izlenimini veren bir tarihsel dönemler dizesi var.

Kitabın nesnel içeriğini, bayağı zorlamalı bir anlatımla şöyle yansıtabilirim: Kesitler, enstantaneler, verilen ayrıntılarıyla anıları oluşturuyor; ama onları tarihsel zaman sürecine bağlantılandırabilmek için, bir de araya sık sık girip "prologları" veya "epilogları" söylemlendiren eski trajedilerin monologcusu mevcut... Bu durumda Hilmi Çelik anlatımında, Sophokles'ten Balzac'a ve yer yer Dos Passos ve hatta Robbe-Grillet'ye uzanan bir anlatım esinini, üstüne üstlük çoğunlukla Ömer Seyfettin'ce

okura sunuyor. Edebî kaygılar taşımadan, ama gayet akıcı bir biçemle (üslûpla).

Onun için kitabın somut içeriğini falan hiç vurgulayamam. Ama tavsiye ederim!

Bu kitap önemlidir; okuyun! Nedenleri şöyle... Birincisi, yazarın olayları adeta 'görselleştirmekteki' ustalığı, keyifli bir okuma sağlıyor. Gerçekten de Hilmi Çelik'te gözardı edilemeyecek derecede olgunlaşmış bir dramtizasyon (tasvir) ve bir öyküleştirme yeteneği seziliyor. Bu çerçevede Hilmi gülümseyerek yazıyor ve yazarken gülümsüyor. Yaratmak istediği 'vurucu' etkiye kolayca ulaşabiliyor. Tabii bu kadar övgüyü ardı ardına sıralarken, itiraf edeyim ki pek de ardnıyetsiz değilim! Eğer Hilmi Çelik bir gün 'edebiyatçı' kimliğiyle keşfolunursa, onu ilk kez keşfetmiş olma sırasını kaptırmamak için vurguluyorum. Yoksa canım ülkemizin atmosferinde dolaşan biyolojik silah "kıskançlık mikrobu", beni de hastalandırmamış olabilir mi ki?

İkincisi eser, değinmiş olduğum gibi, hepimizin tamamını veya bir kısmını yaşadığı dönemlerle ilgili bir nostaljik duyumsama kaynağı; ilginizi çekecektir. Üçüncüsü, bir meslektaşınız, mesleğinizin uygulama anılarından da çok söz ediyor; onları okumuş olmak, kendi mesleki anılarınızı da, kendi sorun çözümlerinizi de tazeleyecektir, aklınızda yeniden canlandıracaktır.

Bir Çağrışım

İşte tam burada, bu kitabı duyurma amacımdaki esas nedeni açıklıyorum: "Siz de böyle şeyler yazın." Evet, siz de kendi mesleki anılarınızı kaleme alın!

Bu çağrım, maalesef oldukça gecikmiş bir çağrıdır. Ne yapayım ki, beni buna yüreklendiren kitap, geç çıktı.

Konu, aslında şu! Kütüphaneci dostlarım arasında dolanırken, beni iliklerime kadar korkutmuş olan uzunca bir dönem geçirdim. Şimdi siz de, özellikle yaşlıca olanlarınız, aşağıdaki satırları okurken bir düşünün bakalım. Anlatacağım izlenimlerim size doğru geliyor mu?

Kütüphanelere bilgisayar girmeye başlamıştı... Ve bana göre bir şeyler oldu kütüphanecilere, o zamanlar... Bir gereksiz tevazu, bir "bizim meslek ne ki..." havası, bir "biz ne biliyoruz ki?" düşüncesi ve buna ek olarak saptamalar: "Kütüphaneciye ne gerek var?", "Herkes biraz nasıl yapıldığına ilişkin bakınca, kütüphanedeki işleri yapabilir.", "Şunları, şunları öğrendik de, ne oldu?", "Şimdiki aklım olsa, bu mesleği seçmezdim." Aman Allah'ım! Hep bunları duyuyordum. Ve en çok kızıp tepki verdiğim söz! Başka meslektenim ya, "Siz kütüphaneciliği bizden iyi biliyorsunuz" sözü! Bu, gerçek düşünce ise durum feci, yok iltifatsa, böylesi olmaz, olamaz.

Ama bunları söyleyen onca kişi, sesleriyle vurgularıyla birlikte beynimde... Böyle bir dönem geçirdik bence; uzun da sürdü.

İşte o zamanlar kızmıştım bu işe ve açtım psikoloji kitaplarını... “Mesleki kimlik bunalımı nasıl aşılanır?” sorusuna yanıt aradım. Şunu buldum! “Mesleki anı yazımını teşvik edin” gibi bir önlem... Çünkü o zaman insan kendi kendine mutlaka, “ben neymişim, meslek adamı olarak neler de yapmışım” der ve gerisi kurtulur.

ÜNAK’ın üyelerini düşündüğümde, tanıdığım bazı kişilerle olan sohbetlerimde, amaçlı olarak “bunları anlatmayın, mesleki anı olarak yazın!” biçiminde sözler söylediğimi hatırlıyorum. Onlar da anımsarlar herhalde...

Her neyse, gün geldi, bir değişim başladı. Üniversitelerdeki “Kütüphanecilik” bölümlerinin adları peş peşe “Bilgi ve Belge” bölümleri biçiminde değiştirilmeye başlandı. Ders programları da bir miktar değişti. Bir kütüphaneci arkadaş, bana bu devinimi, “Arapça gitti, Bilgisayar geldi; Farsça gitti, İstatistik geldi!” diye simgeleyip özetledi. Abarttı mı, bilmem...

Ama siz yine mesleki anılarınızı yazın. Çünkü “kütüphane gerçeği” ile “Kütüphanecilik Bölümü gerçeği” bile birbirini tutmaz. Eski deyimle (‘mahvolmak’ sözcüğünden gelen) ‘mahviyetçi’ hava da kolay kolay dağılmaz. Çünkü, kütüphane ile uğraşmak, ‘zihniyet’ sorunu bir tarafa, bir ‘olanak’ sorunudur. O da, bir ‘mahviyet’ duygusu, bir ‘öğrenilmiş çaresizlik’ ve bir ‘hiçlik’ duyumsaması yaratabilir. Örneğin, “okur daha iyi ışık alsın” dersiniz; bunun üzerine kütüphanenin tavanını camdan yaptırıp binayı teslim ederler; sonra ödeneksizlikten onarım yaptıramadığınız için camın kırık yerinden kuşun girip, kitapları pisleyip okurları kaçırmasına ve sizi peşinden koşturmasına mâni olamazsınız. Şimdi bu saçma örneğin ne alakası var? Hani, “teşbih yapayım” dedim.

Dolayısıyla, özellikle mesleki anılarınızı kaydedin. Kütüphaneciliğin “ne kadar özel bilgi isteyen, ne kadar ihtisas birikimi içeren” bir bilim kolu olduğunu ve sizin meslekî uğraşlarınızda ne kadar önemli olduğunuzu ‘damarlarınızdaki kanda’ bir hissedin! Hatta belki yazdıklarınızı kitaplaştırırsınız birgün... Başkaları da yararlanır, paylaşmış olur.

Nasıl mı yazacaksınız? Diyorum ya; işte iyi bir örnek ortaya çıktı, Hilmi Çelik’in kitabıyla... İzin verin; o kitap, size bir başlangıç itilimi sağlayabiliyorsa sağlasın!

Hasan Işın DENER

Çankaya Üniversitesi İktisat Fakültesi